

บทบาทของปกหนังสือ: การศึกษาหน้าปก *ริง คำสาปมรณะ* (2545) ฉบับพิมพ์ครั้งแรก

บทคัดย่อ

ปกหนังสือคือส่วนแรกสุดของหนังสือที่ถ่ายทอดสารที่สำคัญของหนังสือให้แก่ผู้อ่าน เป็นเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดที่โน้มน้าวใจให้ตัดสินใจซื้อและยังสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมหนึ่งกับอีกวัฒนธรรมหนึ่ง บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายบนหน้าปกนวนิยายญี่ปุ่นร่วมสมัย *ริง คำสาปมรณะ* (2545) ฉบับพิมพ์ครั้งแรก หนังสือที่มีบทบาทสำคัญในการเปิดตลาดนวนิยายญี่ปุ่นร่วมสมัยในช่วงต้นทศวรรษ 2540 โดยใช้แนวคิด Multimodal Critical Discourse Analysis (MCDA) ผสานกับแนวทางการวิเคราะห์ตัวหมายของ Long Li, Xi Li และ Jun Miao (2019) จากการศึกษาพบว่าบรรณาธิการให้ความสำคัญกับปกหนังสืออย่างยิ่ง โดยจะเห็นได้จากการคัดสรรผู้ออกแบบปกและความพยายามสร้างสรรค์ปก *ริง คำสาปมรณะ* ให้แตกต่างจากปกหนังสือนวนิยายอื่นในตลาด องค์ประกอบต่างๆ บนปกได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิดและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่าน เน้นย้ำถึงความสยดสยองของเนื้อเรื่องและคุณค่าของนวนิยายเรื่องนี้ อีกทั้งปกยังเชื่อมโยงความน่ากลัวของผีชะตะโกะในภาพยนตร์ นอกจากนี้ ปก *ริง คำสาปมรณะ* ยังแฝงด้วยองค์ประกอบที่บ่งชี้ถึงวัฒนธรรมญี่ปุ่น สะท้อนให้เห็นถึงกระแสนิยมของวัฒนธรรมญี่ปุ่นในสังคมไทยที่ส่งอิทธิพลต่อผู้ออกแบบชาวไทยในการคิดสรรและปรับใช้สิ่งบ่งชี้ทางวัฒนธรรมให้ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่ชาวไทยรับรู้ในเวลานั้น

คำ

สำคัญ

ปกหนังสือ, *ริง คำสาปมรณะ*, พาราเท็กซ์, การวิเคราะห์หลากหลายรูปแบบ

The Role of the Book Cover: A Case Study of the First Edition of *Ring* (2002)

Abstract

A book cover is the first section of the book that communicates important content to the reader and serves as a marketing communication to influence the reader's buying decision. It also represents a relationship between different cultures. This study aims to examine the meanings embedded in the cover of the first edition of the contemporary Japanese novel *Ring* (2002), a work that played a significant role in introducing contemporary Japanese novels to the Thai market in the early 2000s. The research employs multimodal critical discourse analysis (MCDA) framework, combined with the signifier analysis approach proposed by Long Li, Xi Li, and Jun Miao (2019). The findings reveal that the publisher placed great importance on the book cover, as evidenced by the careful selection of the cover designer and the effort to create a design that stands out from other novels in the market. The various elements on the *Ring* cover serve to convey key messages and to engage readers, emphasizing the horror elements of the story and the novel's unique value. Additionally, the cover establishes a connection to the terrifying image of the ghost Sadako from the film adaptation. Additionally, the cover creates a strong visual connection to the haunting image of Sadako, the iconic ghost from the film adaptation. It also incorporates elements that represent Japanese culture, reflecting the widespread popularity of Japanese cultural trends in Thai society. These trends influenced the Thai designer in selecting and adapting cultural imagery to align with the Thai perception of Japanese culture at the time.

Key words

book cover, *Ring*, paratext, multimodal critical discourse analysis

1. บทนำ

ปกหนังสือเป็นองค์ประกอบแรกสุดของหนังสือที่สื่อสารที่สำคัญของตัวบทแก่ผู้อ่าน เป็นเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดที่ชักจูงโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านตัดสินใจซื้อหนังสือนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปกของหนังสือแปลยังสามารถสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมหนึ่งกับอีกวัฒนธรรมหนึ่ง ตลอดจนแฝงด้วยอุดมการณ์บางอย่างเพื่อสื่อสารไปยังผู้อ่าน

ในประวัติศาสตร์วรรณกรรมญี่ปุ่นที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยนั้น หน้าปก *ริง คำสาปมรณะ*¹ (จากนี้ไปจะขอเรียกว่า *ริง*) นับว่าเป็นหน้าปกที่โดดเด่นอย่างมาก เป็นที่ทราบกันว่านวนิยายเรื่องนี้เป็นนวนิยายญี่ปุ่นร่วมสมัยที่ได้กลายเป็นหนังสือขายดีในประเทศไทยในช่วงทศวรรษ 2540 และพิมพ์ซ้ำถึง 29 ครั้ง ตั้งแต่ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2545 โดยสำนักพิมพ์ IMAGE จวบจนถึงฉบับพิมพ์ครั้งที่ 29 พ.ศ. 2552 โดยสำนักพิมพ์ Bliss Publishing² ตลอดระยะเวลา 7 ปีนี้ องค์ประกอบหลักบนหน้าปก *ริง* แทบจะยังคงรูปแบบเดิมตลอดการตีพิมพ์ 29 ครั้งทั้งที่มีการเปลี่ยนสำนักพิมพ์ ปก *ริง* จึงเป็นปกหนังสือที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่ควรนำมาศึกษาการสื่อความหมายบนหน้าปกหนังสือวรรณกรรมแปลเล่มสำคัญที่ได้บุกเบิกตลาดหนังสือวรรณกรรมญี่ปุ่นร่วมสมัยจนเฟื่องฟูในยุคปัจจุบัน

ความสนใจในการศึกษาหน้าปกหนังสือเริ่มต้นจาก Gerald Genette (1997) นักวิจารณ์วรรณกรรมคนสำคัญที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับพาราทีกซ์ (paratext) หรือสิ่งที่อยู่รายล้อมตัวบท พาราทีกซ์ประกอบด้วยส่วนที่อยู่ภายในหนังสือ (peritext) เช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน ผู้แปล คำนำ คำอุทิศ หน้าปก ฯลฯ และส่วนที่อยู่นอกหนังสือ (epitext) เช่น บทสัมภาษณ์ผู้เขียน บทสัมภาษณ์หรือจดหมายส่วนตัวของผู้เขียน ฯลฯ ทั้งส่วนที่อยู่ภายในและภายนอกหนังสือล้วนเป็นส่วนสำคัญที่เชื่อมโยงผู้อ่านเข้ากับตัวบท ต่อมาแนวคิดนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการด้านการแปลศึกษา โดยมองว่าในการถ่ายทอดตัวบทแปลจากวัฒนธรรมหนึ่งสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่ง ตัวบทส่วนใหญ่จะยังคงเนื้อหาเดิมแม้จะข้ามเวลาหรือสถานที่ แต่พาราทีกซ์กลับเปลี่ยนแปลงและถูกปรับให้เข้ากับกลุ่มผู้อ่านที่หลากหลายสอดคล้องตามวัฒนธรรมปลายทาง โดยเฉพาะหน้าปกหนังสืออันเป็นส่วนสำคัญที่สามารถดึงดูดผู้อ่านให้ตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือนั้น

ช่วงทศวรรษ 2020 เป็นต้นมา งานศึกษาหน้าปกนวนิยายแปลได้ทยอยปรากฏขึ้นพร้อมทั้งวิธีวิจัยที่หลากหลายที่นักวิชาการต่างพยายามนำมาใช้เพื่อหาความหมายของหน้าปก ทั้งงานที่ศึกษาบทบาทของพาราทีกซ์ในวรรณกรรมแปลของ Alba Serra Vilella (2021) ที่ชี้ให้เห็นสิ่งบ่งชี้ทางวัฒนธรรมบนหน้าปกหนังสือแปล เช่น ภาพหญิงสาวหรือชายหนุ่มสวมใส่ชุดกิโมโนบนนวนิยายญี่ปุ่นที่ถูกแปลเป็นภาษาสเปนที่ถูกนำเสนอบิดเบือนไปจากความเป็นจริง งานศึกษาของ Ingela Johansson และ Mariana Smaragdi (2021) ที่ใช้แนวคิดสัญวิทยาของโรลิ่งค์ บาร์ตส์ในประเด็นความหมายตรง (Denotation) และความหมายแฝง (Connotation) วิเคราะห์สิ่งที่ถูกนำเสนอบนหน้าปกวรรณกรรมแปล งานของ Malin Podlevskikh Carlström (2021) ที่ศึกษาหน้าปกหนังสือโดยเน้นพิจารณากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อวิเคราะห์การรับรู้และความเข้าใจต่อนวนิยายแปลในวัฒนธรรมปลายทาง หรืองานศึกษาของ Lovisa Berg (2022) ที่ศึกษาวิเคราะห์พาราทีกซ์ของหนังสือแปลและนำแนวคิดการวิเคราะห์สีมาใช้ในงานอีกด้วย จากงานวิจัยเหล่านี้จะเห็นได้ว่า การศึกษาหน้าปกหนังสือเป็นประเด็นศึกษาที่ใหม่ในวงการวิชาการ นักวิชาการยังพยายามหาวิธีการศึกษาที่เหมาะสมมาปรับใช้ในการวิเคราะห์ จึงส่งผลให้แต่ละงานศึกษาใช้กรอบแนวคิดที่หลากหลาย

¹ แปลจาก *ริง* นวนิยายเรื่องนี้พิมพ์จำหน่ายครั้งแรกที่ญี่ปุ่นเมื่อปี พ.ศ. 2534 โดยสำนักพิมพ์โคดันฉะในรูปแบบหนังสือปกแข็งขนาด B6 เรื่องราวของนวนิยายนี้เริ่มต้นจากอาซากาวะ (สะกดชื่อตัวละครทุกจุดตามฉบับแปลภาษาไทย) สงสัยในการตายปริศนาของหลานสาวจึงเริ่มสืบหาต้นตอและพบวิธีโอโบริคนาที่ระบุว่าผู้ที่ได้ตัวโอโจจะต้องตายภายใน 7 วันหากไม่แก้คำสาป เมื่อครอบครัวของเขาได้เข้าไปพัวพันกับวิธีโอโจ อาซากาวะร่วมมือกับวิธีโอโจ เพื่อนของเขาจึงต้องหาทางแก้คำสาปจากวิธีโอโจเพื่อช่วยชีวิตตนเอง เพื่อน และครอบครัว ก่อนที่จะพบว่าวิธีโอโจนี้เกี่ยวข้องกับการตายของหญิงสาวที่ชื่อว่ายามามุระ เซดะโกะ

² แยกตัวจากสำนักพิมพ์ IMAGE อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2547

เช่นเดียวกับงานศึกษาอื่นๆ งานศึกษาของ Long Li, Xi Li และ Jun Miao (2019) เริ่มต้นจากการอ้างถึงแนวคิดพาราเท็กซ์ของ Genette (1997) แต่สิ่งที่แตกต่างออกไปคืองานศึกษาชิ้นนี้ได้นำแนวคิด Multimodal Critical Discourse Analysis (MCDA) มาใช้ในการวิเคราะห์ทั้งภาพและข้อความที่ปรากฏบนปกหนังสือแปลการวิเคราะห์หลากหลายรูปแบบหรือ Multimodal Analysis เป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นจากเหตุที่ว่าสื่อต่างๆ ในปัจจุบันไม่ได้จำกัดรูปแบบอยู่ที่แค่ตัวบท (text) หากแต่ยังประกอบด้วย ภาพ เสียง ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ถูกนำมาผสมผสานเพื่อสื่อสารแก่ผู้รับสาร จึงส่งผลให้การวิเคราะห์แค่เพียงตัวบทไม่เพียงพออีกต่อไป (O'Sullivan, C.M., 2013) David Machin และ Theo van Leeuwen (2016) มองว่าด้วยอำนาจของเศรษฐกิจโลก แนวคิดเสรีนิยมใหม่ และกระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้อำนาจของรัฐถูกลดทอนลงและต้องปรับตัวให้เข้ากับเศรษฐกิจโลก อุดมการณ์ทางการเมืองจึงถูกสื่อสารผ่านเทคโนโลยีใหม่ๆ ในรูปแบบที่หลากหลายผ่านรหัสสัญญาณต่างๆ เพื่อที่จะทำความเข้าใจอุดมการณ์เหล่านั้นผ่านการประกอบสร้างหน้าปกนั้น เราสามารถวิเคราะห์ผ่าน 3 ขั้นตอนดังนี้คือ

- 1) วิเคราะห์จากตัวหมาย (the signifier) ส่วนนี้ศึกษาจากสิ่งที่เราเห็นหรือได้ยิน ในที่นี้หมายถึงภาพและข้อความบนปกหนังสือ โดยในงานศึกษาของ Long Li, Xi Li และ Jun Miao (2019) ได้นำแนวคิดไวยากรณ์ภาพ (Kress, G, & Van Leeuwen, T., 2020) มาวิเคราะห์ผ่าน 3 หน้าดังนี้
 - หน้าที่ถ่ายทอดความคิด (Ideational metafunction) ศึกษาการถ่ายทอดความคิดจากองค์ประกอบต่างๆ บนหน้าปก (คน สัตว์ สิ่งของ ข้อความ) เป้าหมายขององค์ประกอบเหล่านั้น การกระทำท่าทาง เป็นต้น
 - หน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal metafunction) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตหน้าปกกับผู้อ่าน ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ บนหน้าปกกับผู้อ่าน โดยวิเคราะห์จาก
 - o ความสัมพันธ์ของตำแหน่งของชื่อผู้เขียน ชื่อผู้แปลต่อผู้อ่าน
 - o Modality ของภาพ (สี ความสว่าง ฯลฯ)
 - o การสื่อสารผ่านสายตาและท่าทาง
 - o ปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อ่านผ่านมุกกล้องของภาพ เช่น ภาพมุมระนาบ ภาพมุมสูง
 - o อำนาจเชิงสัญลักษณ์ระหว่างผู้อ่านกับองค์ประกอบบนหน้าปก
 - หน้าที่ด้านตัวบท (textual metafunction) คือการเรียบเรียงองค์ประกอบภาพและข้อความจากหน้าที่ถ่ายทอดความคิดและหน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างความหมายในองค์รวม โดยศึกษาจาก
 - o ขนาดของหนังสือ หนังสือมีขนาดที่แตกต่างจากหนังสืออื่นในตลาดหรือไม่
 - o ข้อความบนหน้าปก ตามขนบการวางข้อความบนหน้าปกแบบทางตะวันตกนั้น สารที่วางส่วนบนของภาพคือสารอุดมคติที่เราอารมณ์ความรู้สึก ส่วนล่างคือข้อมูลทั่วไป ส่วนซ้ายคือข้อมูลแง่ให้ทราบ และส่วนขวาคือข้อมูลใหม่
 - o จุดสนใจของภาพ (ภาพ ขนาดของตัวอักษร การใช้สี)
 - o กรอบภาพหรือกรอบข้อความทำให้ภาพหรือข้อความนั้นดูโดดเด่นขึ้นหรือถูกลดทอนลงไป
- 2) วิเคราะห์จากตัวหมายถึง (the signified) คือการศึกษาความหมายจากตัวหมาย โดย Machin และ Van Leeuwen (2016) มองว่าสามารถวิเคราะห์ความหมาย 2 ระดับคือ 1) ความหมายที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ของตนเอง เนื่องจากเราล้วนผ่านประสบการณ์ทางผัสสะพื้นฐานมาก่อน 2) ความหมายเชิงวัฒนธรรมที่มีเอกสารหลักฐานอ้างอิงประกอบ ตัวอย่างเช่น โลโก้สีเขียวของสถานีบริการน้ำมัน BP หากมองจาก

ความหมายที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ของตนเองแล้ว สีเขียวอาจหมายถึงการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อพิจารณาความหมายทางวัฒนธรรมประกอบจะพบว่า BP เคยมีคดีน้ำมันรั่วลงสู่ทะเลแคริบเบียนครั้งใหญ่ ว่าการศึกษาความหมายเช่นนี้สามารถใช้เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าข้อคิดเห็นของผู้ออกแบบเหล่านี้จะครอบคลุมทุกแง่มุมของการออกแบบ (Machin, D., & Van Leeuwen, T., 2016, p.252)

- 3) การวิเคราะห์ในขั้นที่ 3 จะนำทฤษฎีหรือแนวคิดทางสังคมศาสตร์มาอธิบายนัยยะในระดับที่กว้างขึ้น ตัวอย่างเช่น ในกรณีของโลโก้ BP อาจอธิบายได้ด้วยแนวคิดวิกฤตความชอบธรรมของฮาเบอร์มาส ส่งผลให้ BP ต้องใช้โลโก้ที่แสดงถึงบริษัทที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม (Machin, D., & Van Leeuwen, T., 2016, p.253) Machin และ Van Leeuwen (2016, p.254) เสนอว่าในขั้นตอนนี้อาจสำรวจเปรียบเทียบงานลักษณะเดียวกัน เช่น สำรวจเปรียบเทียบโลโก้ของบริษัทน้ำมันอื่นๆว่าโลโก้เหล่านี้ถูกนำมาใช้ในบริบทใด โดยวิเคราะห์ผสานกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ตลอดจนทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงเข้ากับคุณค่าของแนวคิดเสรีนิยมใหม่อันเป็นรากฐานของวาทกรรมทางการเมืองร่วมสมัยที่หลากหลายต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ในบทความนี้ผู้เขียนจะใช้แนวทางการวิเคราะห์ Multimodal Analysis ตาม Machin และ Van Leeuwen (2016) ผสานกับแนวทางการวิเคราะห์ตัวหมายของ Long Li, Xi Li และ Jun Miao (2019) ศึกษาความหมายของหน้าปก ริง ต่อไป

2 การวิเคราะห์ตัวหมายหน้าปก ริง

ในส่วนนี้ผู้เขียนจะวิเคราะห์ตัวหมายบนหน้าปก ริง ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 (ภาพที่ 1) โดยจะวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆตาม 3 หน้าหลักคือ 1) หน้าที่ย่อยทอดความคิด 2) หน้าทางด้านปฏิสัมพันธ์ และ 3) หน้าทางด้านตัวบทไปพร้อมกันกับการวิเคราะห์ความหมายที่สัมพันธ์กับตัวบทและประสบการณ์ทั่วไปของผู้รับสาร

ภาพที่ 1 ปกหน้า-หลัง ริง คำสาปมรณะ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1

ริง พิมพ์จำหน่ายในลักษณะของหนังสือปกอ่อน ขนาด A5 (14.8 x 21.0 ซม.) ซึ่งเป็นขนาดมาตรฐานของหนังสือฟ็อกเก็ตบุ๊กของไทย จากภาพ 1 หน้าปกใช้สีหลักอันได้แก่ สีขาว สีแดง และสีดำ ส่วนที่โดดเด่นที่สุดของปกคือ วัตถุวงรีสีแดงสดเคลือบความมันวาวถูกจัดวางไว้ส่วนกลางของปก สีแดงสามารถเชื่อมโยงถึงเลือดหรืออันตราย ส่วนล่างของวงรีสีแดงมีชื่อเรื่อง “ริง” ตัวหนาขนาดใหญ่สีขาวเอียงซ้ายจัดวางไว้กลางหน้าปกในระดับสายตาเดียวกัน

กับภาพถ่าย เฉพาะส่วนของวงรีได้ใช้เทคนิคพิมพ์เคลือบเงา ทำให้สีแดงที่ดึงดูดสายตาผู้อ่านในระดับหนึ่งนั้นยัง เปล่งประกายและโดดเด่นมากยิ่งขึ้น ข้อความที่ระบุชื่อเรื่อง “ริง” ไม่ได้ถูกออกแบบด้วยฟอนต์ที่สื่อถึงความสวยงามของวงรี ดังที่นิยมใช้ทั่วไป ตัวอักษรถูกจัดวางให้เอนซ้าย สวนทางกับ**ตัวเอนปกติ**ที่เอนขวา รูปแบบตัวอักษรเช่นนี้ได้สะท้อน ถึงความไม่คุ้นชิน ความผิดปกติจากชีวิตประจำวันที่ผู้อ่านจะได้ติดตามต่อไปจากเนื้อเรื่อง

ชื่อเรื่อง ริง ถอดเสียงจาก ริงรุ ซึ่งเป็นชื่อเรื่องของต้นฉบับภาษาญี่ปุ่น ริงรุ มาจากคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ “ring” สื่อถึงแหวนหรือสิ่งที่มีลักษณะเหมือนวงแหวน ในที่นี้อาจสื่อถึงตัวบทวรรณกรรมที่บอกเล่าถึงวิถีชีวิตที่แพร่ วนเวียนเป็นลูกโซ่ นัยยะนี้สะท้อนผ่านวงกลมสีแดงเส้นบางๆ ที่ขยายซ้อนกันไปโดยใช้จุดศูนย์กลางเดียวกัน (concentric rings) ที่จัดวางไว้เหลื่อมกับวงรีพื้นแดง ขณะเดียวกันเสียง “ริง” ในภาษาญี่ปุ่นยังสื่อถึงเสียงเรียกเข้า ของโทรศัพท์บ้านแบบโบราณ ซึ่งอาจหมายถึงเสียงโทรศัพท์ที่ตั้งขึ้นหลังจากที่ตัวละครดูวิดีโอคำสาปจบลง ด้วยเหตุนี้ ชื่อเรื่อง ริงรุ ในภาษาญี่ปุ่นจึงมีความหมายที่สัมพันธ์กับภาพวิดีโอบนหน้าปกและสารหลักของเรื่อง เมื่อกลับมาพิจารณา ชื่อเรื่องในฉบับภาษาไทย ริง *คำสาปมรณะ* คำว่า “ริง” ไม่มีความหมายในภาษาไทย การรักษาชื่อเรื่องเดิมตามต้นฉบับ จึงเป็นเพียงแค่การสะท้อนถึงความเป็นนวนิยายจากต่างประเทศ (foreignness) ที่อาจดึงดูดผู้อ่านในระดับหนึ่ง แต่ไม่สามารถสื่อถึงประเภทและเนื้อหาของงานเขียนให้แก่ผู้อ่านได้

เมื่อ “ริง” ไม่มีความหมายในภาษาไทย ข้อความสีดำที่ระบุถึงชื่อเรื่องรอง “คำสาปมรณะ” จึงถูกเพิ่มเข้ามาโดย ถูกจัดวางเยื้องไปทางด้านล่างขวาของวงรีสีแดง คำว่า “สาป” จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายว่า “คำแช่งให้เป็นไปต่าง ๆ ของผู้มีฤทธิ์อำนาจ เช่นเทวดา ฤๅษี แม่มด” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ชื่อเรื่อง “คำสาปมรณะ” ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงถึงความตาย ความน่ากลัว และอำนาจลึกลับที่ปรากฏในเรื่องได้ แต่ในขณะเดียวกัน หากเปรียบเทียบกับชื่อเรื่องของต้นฉบับที่มีเพียงคำว่า ริงรุ แล้ว การแปลชื่อเรื่องฉบับภาษาไทย ที่ได้เกินเลยจากชื่อต้นฉบับ (over translation) เช่นนี้ก็ได้เปิดเผยเนื้อเรื่องบางส่วนให้แก่ผู้อ่านล่วงหน้า ทำให้ผู้อ่าน รับรู้เรื่องราวที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับคำสาปและความตาย ทั้งที่ในชื่อเรื่องต้นฉบับไม่ได้เปิดเผยเนื้อหาส่วนนี้ให้แก่ ผู้อ่านแต่อย่างใด นอกจากนี้ส่วนล่างของวงรีพื้นแดง บริเวณสันจมูกของภาพถ่ายใบหน้ามีตัวอักษรภาษาญี่ปุ่นหนา สีแดงแนวตั้ง リング (อ่านว่า ริงรุ) แม้ว่าผู้อ่านจะไม่สามารถอ่านเข้าใจความหมายของตัวอักษรนี้ได้ก็ตาม แต่ตัวอักษร ภาษาญี่ปุ่นเหล่านี้ก็ได้สะท้อนความพยายามรักษาความแตกต่างของวัฒนธรรมต้นทางของต้นฉบับเอาไว้

เมื่อถอยออกจากจุดสนใจวงรีสีแดงมาพิจารณาภาพรวมของปกแล้วพบว่า การวางวัตถุวงรีสีแดงลักษณะ โกล่เคียงทรงกลมบนถูกจัดวางบนภาพถ่ายใบหน้าของผู้หญิงชาวเอเชียสีขาวซีด อันหมายความว่าหากมองปก ริง จากระยะไกล ผู้อ่านจะเห็นเพียงแค่วัตถุกลมแดงบนพื้นสีขาวอันสามารถเชื่อมโยงไปสู่ลักษณะของธงชาติญี่ปุ่น ได้ทันที และสามารถรับรู้ได้ว่าหนังสือเล่มนี้ต้องเกี่ยวข้องกับญี่ปุ่นในด้านใดด้านหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ แม้มป ริง จะไม่มีสิ่ง ที่แสดงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่โจ่งแจ้งอย่างชุดกิโมโนหรือภาพชาบูไรต์ที่มักปรากฏบนหน้าปกวรรณกรรม ญี่ปุ่นแปลไทยช่วงทศวรรษ 2520-2530 ก็ตาม แต่ก็ได้สอดแทรกความเป็นญี่ปุ่นลงบนหน้าปกหนังสือผ่านสัญลักษณ์ ธงชาติญี่ปุ่นไว้อย่างชัดเจนและแนบเนียน

ภาพถ่ายใบหน้าของผู้หญิงชาวเอเชียสีขาวซีดเป็นภาพ big close-up ครองพื้นที่ทั้งหมดของหน้าปก เจ้าของ ใบหน้านี้ คือวิภาพัชร ชุนหวัด³ ภาพถ่ายแสดงใบหน้าของผู้หญิงสาวมีเพียงคิ้ว ตา และจมูก ใบหน้าเต็มเฟรมวางระนาบ

³ สกัดชื่อตามที่ปรากฏในหน้าลิขสิทธิ์ของหนังสือ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากนิตยสารวัยรุ่น Buzz Megateen ฉบับเดือนมีนาคม 2546 พบการสะกดชื่อ “วิภาพัชร ชุนหวัด” และระบุว่าเธอเคยมีผลงาน “ภาพนิ่ง เนสเล่, PCT, Image Guide, Pocket book เรื่อง The Ring, สไปลิต...” (Cover Girl, 2546, น.43)

เดียวกับผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่ามีผู้หญิงในภาพอยู่ในระยะประชิดและรู้สึกใกล้ชิดกับผู้หญิงคนนั้นมากขึ้น นอกจากนี้ สายตาของผู้หญิงที่โผล่ผิดปกติและมองเขม็งมายังผู้อ่านสร้างความสัมพันธ์กับผู้อ่านในเชิงควบคุมมากกว่าขอเรื่อง วังวน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนถูกสะกดให้อยู่ได้นานขึ้น เมื่อเชื่อมโยงชื่อเรื่องรองเข้ากับใบหน้าของผู้หญิงสาว ผู้อ่าน จะสามารถเข้าใจได้ว่าผู้หญิงสาวคนนี้มี ความเกี่ยวข้องกับ “คำสาปมรณะ” วัยของผู้หญิงสาวสอดคล้องกับวัยของชะตะโกะ ตัวละครในเรื่องที่เพิ่งจบมรณภัยและเดินทางไปเป็นนักแสดงในคณะละคร ผมสีดำของผู้หญิงสาวแสดกลางยาว ต่อเนื่องลงไปถึงส่วนล่างของปก ส่วนของผมหงอกที่ไปถึงสันหนังสือและปกหลัง ทำให้การหยิบจับหนังสือเล่มนี้ เป็นเสมือนหยิบจับศีรษะของผู้หญิง หากผู้อ่านได้อ่านเนื้อเรื่องจนจบแล้วจะพบว่า การหยิบจับศีรษะของผู้หญิงเช่นนี้ สอดคล้องกับฉากที่อาซากาวะจับกะโหลกศีรษะของชะตะโกะช่วงท้ายเรื่องนั่นเอง

ภาพรวมปกมีโทนสีหม่น มีความอึมครึมของสีน้อยทำให้ภาพห่างไกลจากระดับความเป็นจริง (modality) ขณะเดียวกันโทนสีหม่นก็เสริมบรรยากาศให้ภาพดูน่ากลัวขึ้น ทำให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการถึงความสยองขวัญ ที่จะเกิดขึ้นต่อจากนี้ ข้อความส่วนบนของปกที่มีหน้าที่นำเสนอคำมั่นสัญญาของผลิตภัณฑ์นั้นๆ ในเชิงเร้าอารมณ์ ความรู้สึก (Kress & Leeuwen, 2020, p.193) มีข้อความแนวทแยง 3 บรรทัดระบุเนื้อความว่า

หนังสือที่สื่อมวลชนญี่ปุ่นกล่าวขวัญและยกย่องว่า (ตัวธรรมดาสีเทา)

สุดยอดนิยายสยองขวัญแห่งศตวรรษใหม่ (ตัวหนาสีดำ)

อาณาจักรแห่งความกลัวที่มียอดขายกว่า 2,000,000 เล่ม (ตัวธรรมดาสีแดง) (ชูสุกิ โคจิ, 2545, ปก)

ข้อความแนวทแยงทั้ง 3 ข้อความนี้ทำหน้าที่เป็นข้อความโน้มน้าวผู้อ่านให้รับรู้ถึงคุณค่าของนวนิยายเล่มนี้ ช่วยตอกย้ำความสยองของเนื้อหา และช่วยเร้าความรู้สึกผู้อ่านเพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการตัดสินใจซื้อให้เร็วขึ้น จากข้อมูลทั้งสามสำนักพิมพ์ได้นำเสนอไว้ ไม่ว่าจะเป็นจำนวนยอดขายในประเทศญี่ปุ่นและความเห็นจากสื่อ ข้อความ แนวทแยงส่วนบนถูกจัดวางให้รับกับข้อความสีแดงแนวทแยงส่วนล่างที่ระบุชื่อผู้เขียนและชื่อผู้แปล การจัดวาง ตำแหน่งของชื่อผู้แปลที่อยู่ใกล้กับวงรีสีแดงมากกว่าชื่อผู้เขียนจึงทำให้ชื่อผู้แปลดึงดูดสายตาผู้อ่านได้มากกว่า อย่างไรก็ตาม ด้วยลักษณะของแบบอักษรที่เรียบง่ายและการวางตำแหน่งของชื่อผู้เขียนและผู้แปลเช่นนี้ ทำให้สามารถ เข้าใจได้ว่าชื่อผู้เขียนและชื่อผู้แปลยังเป็นชื่อที่ผู้อ่านชาวไทยไม่คุ้นชินนัก

ที่มุมล่างด้านขวาของปกหนังสือมีโลโก้สำนักพิมพ์ IMAGE สีแดงพร้อมกับข้อความขนาดเล็กได้โลโก้ระบุว่า “วรรณกรรมแปลร่วมสมัย” มุมซ้ายล่างสุดมีโลโก้วงกลมสีแดงขนาดเล็กระบุข้อความ “JBOOK” เพื่อบ่งบอกว่าการจัดประเภทหนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่แปลจากภาษาญี่ปุ่น พ้องกับ J-Pop หรือ J-Rock ซึ่งเป็นคำเรียก ประเภทดนตรีที่มาจากประเทศญี่ปุ่นที่ใช้อย่างแพร่หลายในช่วงเวลานั้น เมื่อเทียบกับหน้าปกนวนิยายญี่ปุ่นที่ทาง สำนักพิมพ์ได้พิมพ์จำหน่ายมาก่อนหน้านี้อย่างแล้ว โลโก้ “JBOOK” เพิ่งปรากฏขึ้นครั้งแรกบนปก ริง การเพิ่มโลโก้ “JBOOK” เข้ามาเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงการสื่อสารถึงผู้อ่านของสำนักพิมพ์ว่านี่คือหมวดหมู่แรกแห่งการเปิดตลาด นวนิยายญี่ปุ่นร่วมสมัยในไทยอย่างเป็นทางการของสำนักพิมพ์ IMAGE ในช่วงเวลานั้น

ในส่วนของปกหลังพบ 1) ข้อความส่วนบน ตัวอักษรธรรมดาสีขาวบนเลเยอร์สีสีแดง มีความยาว 14 บรรทัด บอกเล่าเนื้อเรื่องย่อและความนิยมของหนังสือเล่มนี้ในประเทศญี่ปุ่น 2) ข้อความส่วนล่าง ข้อความบรรทัดแรกจัดทำ เป็นตัวเอียง ระบุว่า “นักเขียนไทยอย่างปราบดา หยุ่น ยังยอมรับในความสนุกสนานของเรื่องนี้ว่า...” ตามด้วยข้อความ ส่วนหนึ่งที่คัดจาก “คำสาปนา” (คำนิยาม) ภายในหนังสือที่เขียนโดยปราบดา พิมพ์ด้วยตัวอักษรหนังสือดำบนเลเยอร์ ที่สีขาวที่เห็นเด่นชัดและอ่านง่ายกว่าข้อความส่วนบน การคัดข้อความบางส่วนจากคำนิยามของปราบดาบนปกหลัง ได้ทำหน้าที่ชี้ชวนให้ผู้อ่านที่ติดตามผลงานของปราบดาตัดสินใจซื้อหนังสือเล่มนี้ได้อย่างง่ายดายขึ้น

จากการวิเคราะห์ภาพและข้อความบนหน้าปก ริง พบว่า ภาพถ่ายหญิงสาวและชื่อรอง “คำสาปมรณะ” ได้ทำหน้าที่หลักในการถ่ายทอดความคิดเพื่อเชื่อมโยงกับตัวบทวรรณกรรม ภาพถ่ายหญิงสาวระยะประชิดยังสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านการจ้องมองที่แสดงถึงการมีอำนาจเหนือกว่าผู้อ่าน ประกอบกับโทนสีหม่นของภาพให้ความรู้สึกออกห่างจากโทนสีในชีวิตประจำวันและเสริมบรรยากาศภาพให้ดูเยือกเย็น น่ากลัว นอกจากนี้วงรีสีแดงกลางปกซึ่งเป็นจุดสนใจหลักนอกเหนือจะขับเน้นความเด่นของชื่อเรื่องแล้ว ยังแฝงความรู้สึกถึงภัยอันตรายที่กำลังจะเกิดขึ้นต่อไปในเรื่องอีกด้วย เมื่อพิจารณาด้านตัวบทของปกแล้ว ข้อความและภาพต่างบนปกล้วนตอกย้ำความน่ากลัวสยดสยองของนวนิยายเรื่องนี้ มากกว่าที่จะดึงดูดผู้อ่านจากชื่อผู้เขียนหรือชื่อผู้แปล

3 ความหมายเชิงวัฒนธรรมบนปก ริง

ในส่วนนี้จะศึกษาความหมายของปกที่สัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมและสถานการณ์ในการประกอบสร้างหน้าปก โดยจะศึกษาจากเอกสาร บทสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้กระทำที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างหน้าปก อันได้แก่ สำนักพิมพ์ บรรณาธิการ และผู้ออกแบบหน้าปก

3.1 สำนักพิมพ์ บรรณาธิการ และความเป็นมาของ ริง

ในปี พ.ศ. 2539 บริษัท แกรมี เอ็นเทอร์เทนเมนต์ จำกัด (มหาชน) ได้ขยายเข้าสู่ธุรกิจสิ่งพิมพ์ โดยการเข้าลงทุนในนิตยสาร *IMAGE* (GMM GRAMMY, 2566) และได้ตั้งสำนักพิมพ์ *IMAGE* ขึ้น โดยวางแผนการทำงานที่ “เน้นการสร้างสรรค์หนังสือให้กับกลุ่มเป้าหมายผู้หญิง ซึ่งจะเป็นผู้จุดประกายความคิดให้ผู้อ่านคิดแตกต่างไปจากเดิม และวางตำแหน่งทางการตลาดให้เป็นสำนักพิมพ์ที่เน้นการแบ่งกลุ่มเนื้อหาเพื่อทำให้การรับรู้ของผู้อ่านชัดเจนขึ้น” (กองบรรณาธิการ Positioning, 2547) โดยได้ลัดดาวัลย์ รัตนติลลชัย⁴ เข้ามาร่วมงานในฐานะบรรณาธิการและกรรมการผู้จัดการในปี พ.ศ. 2542 ลัดดาวัลย์เล่าว่า “พี่บอกคุณคำรน (คำรน ปราโมช ณ อยุธยา: ผู้เขียน) ว่าพี่แรกพี่จะไม่ออกหนังสือเลย ขอเวลาเตรียมตัว research หาเรื่อง กว่าจะได้เป็นชุดแรก พี่อ่านหนังสือเป็นประมาณ 30-40 เล่ม ก่อนจะมาถึงจุดนี้ต้องเตรียมตัวเยอะ เตรียมการตลาดสำรวจ ส่งคนไปดูร้านหนังสือ ... แล้วสำรวจว่าพฤติกรรมซ้ำๆ เวลาคนเข้าร้านหนังสือทำอะไรบ้าง” (ลัดดาวัลย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 ธันวาคม 2567)

เดือนเมษายน พ.ศ. 2544 สำนักพิมพ์ *IMAGE* ประสบความสำเร็จจากการพิมพ์จำหน่าย *ไดอารี่ของปริตเจ็ท ไจนส์* นวนิยายแปลแนว Chick Literature เล่มแรกของวงการหนังสือในประเทศไทย (ธารริน, 2564) ลัดดาวัลย์ได้ “บริพคนทำปกที่ชื่อ ปราบดา หยุ่น ว่า ขอให้วาดปกของหนังสือด้วยลายเส้นง่ายๆ และพิมพ์ 2 สี เพื่อให้โปร่งเบา โดดเด่นออกมาจากหนังสือคู่แข่งที่ส่วนใหญ่มีดีไซน์ด้วยสีเข้มคลาสสิก คาแรกเตอร์ปกแบบนี้ยังใช้กับเล่มอื่นๆ ด้วย จนกลายมาเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ของแบรนด์ (Brand Identity) สำนักพิมพ์” (ธารริน, 2564) ส่วนนี้ได้สะท้อนให้เห็นแนวทางการทำงานของสำนักพิมพ์ *IMAGE* ในช่วงเวลานั้นที่มุ่งแสวงหาแนววรรณกรรมใหม่และสร้างรูปลักษณ์ของผลงาน โดยเฉพาะปกให้แตกต่างจากหนังสือทั่วไปในตลาด โดยจะสังเกตได้ว่าปกของสำนักพิมพ์ในช่วงเวลานี้ไม่ปรากฏสิ่งบ่งชี้ทางวัฒนธรรมใดๆเลย

⁴ ลัดดาวัลย์สำเร็จการศึกษาจากคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปี พ.ศ. 2532 และเริ่มเขียนชีวประวัติให้บุคคลที่มีชื่อเสียงอย่าง พงษ์ สารสิน เกษม จาติกวณิช (สุชาติ, 2565) ต่อมาได้เริ่มออกมาทำสำนักพิมพ์ของตัวเองโดยใช้ชื่อว่าสำนักพิมพ์วัลยา เมื่อสำนักพิมพ์ดอกหญ้าซึ่งเป็นผู้จัดจำหน่ายของสำนักพิมพ์วัลยาปิดตัวลง ลัดดาวัลย์จึงได้กลับมามีงานนิตยสารอีกครั้ง (พันธวัฒน์, 2556) และได้รับมอบหมายให้เขียนหนังสือเกี่ยวกับชีวประวัติของทักษิณ ชินวัตร *ตาตุ๋น หัวดีคิดดี* พิมพ์ในนามสำนักพิมพ์มติชนในปี พ.ศ. 2542 หนังสือเล่มนี้ถือว่าเป็นหนังสือประเภทชีวประวัติบุคคลที่มี “ยอดขายรวมหลายแสนเล่ม เป็นอัตชีวประวัติที่ขายดีที่สุดเล่มหนึ่งในประวัติศาสตร์หนังสือ” (ทรงกลด, 2565)

ในปีเดียวกันนี้ IMAGE ยังได้พิมพ์จำหน่ายนวนิยายญี่ปุ่นร่วมสมัย *คิทเชน* (ภาพที่ 2) เป็นเรื่องแรกโดยใช้รูปแบบหน้าปกแนวทางเดียวกันกับ *ไดอารี่ของบริดเจ็ต โจนส์* ลัดดาว์ลย์ได้เล่าถึงสาเหตุที่สนใจนวนิยายร่วมสมัยญี่ปุ่นว่า ในช่วงเวลานั้นมีนวนิยายภาษาอังกฤษแปลเยอะมาก จึงลองอ่านนวนิยายหลากหลายชาติและมาลงตัวที่นวนิยายญี่ปุ่น เนื่องจากนิยายญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับปมขัดแย้งภายใน อารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร และตัวละครสามารถพบเห็นได้ทั่วไป (ลัดดาว์ลย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 ธันวาคม 2567) อันเป็นคุณลักษณะของนวนิยายที่ผู้อ่านชาวไทยสามารถเข้าถึงได้

ภาพที่ 2 ปกหน้า *คิทเชน* ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1

หลังจากความสำเร็จของ *คิทเชน* ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2545 รุ่ง คำสาปมรณะ ก็ได้ออกสู่สายตาผู้อ่านชาวไทย รุ่ง แปลจาก รุ่ง ผลงานของซูซูกิ โคจิ (鈴木光司 『リング』 1991年) เป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน-สยองขวัญวางจำหน่ายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 แต่ไม่ประสบความสำเร็จทางด้านยอดขายเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามด้วยคำบอกเล่าปากต่อปากจากผู้อ่าน รุ่ง ได้กลายเป็นหนังสือขายดีในปี พ.ศ. 2538 (Suzuki, 2546, น.198) และถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ “ริง” (『リング』) ในปี พ.ศ. 2541 โดยนาคาตะ ฮิเดโอะ (中田秀夫) กระแสนิยมภาพยนตร์ “ริง” ได้แพร่กระจายในลักษณะของแฟรนไชส์สื่อ (Media Franchise) ภายในประเทศญี่ปุ่นทั้งในรูปแบบของละครโทรทัศน์ มังงะ ละครวิทยุ ภาพยนตร์ และวิดีโอเกม จนกระทั่งผู้แปล รุ่ง น้ำทิพย์ เมธเศรษฐ์ที่กำลังพำนักอยู่ประเทศญี่ปุ่นรับรู้ถึงปรากฏการณ์ของนวนิยายเล่มนี้ เลยได้ลองอ่าน (“ความแรงที่ไม่ใช่คำสาปของ “ริง คำสาปมรณะ””, 10 มิถุนายน 2545, น.12) ต่อมาหลังจากที่น้ำทิพย์กลับมาที่ประเทศไทยและเริ่มร่วมงานกับสำนักพิมพ์ IMAGE ก็ได้นำ รุ่ง ที่ได้แปลเอาไว้ครั้งเรื่องมาให้ลัดดาว์ลย์พิจารณา (ลัดดาว์ลย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 ธันวาคม 2567) เมื่อลัดดาว์ลย์ได้อ่าน “ก็รู้สึกว่ามันน่าสนใจเลย” จึงได้ติดต่อขอลิขสิทธิ์ไปทันที (พันธวัฒน์, 2556, น.34)

ลัดดาว์ลย์ใช้เวลาในการต่อรองขอลิขสิทธิ์ 1 ปี จนกระทั่งซูซูกิ โคจิได้ช่วยเหลือจนได้รับลิขสิทธิ์มาทั้งที่ยอดพิมพ์ครั้งแรกคือ 3,000 เล่ม “ทั้งการออกแบบปก ทั้งการแปล กระบวนการทำงาน เวลาเราส่งไปที่ญี่ปุ่น ก็จะบอกเลยว่ากระบวนการทำงานเรามีอะไรบ้าง เรามีการตรวจความถูกต้อง แล้วก็ปกรณา approve หมด” จนกระทั่งถึงเวลาที่ รุ่ง วางจำหน่าย สำนักพิมพ์ฯ ได้ลงทุนกับสื่อประชาสัมพันธ์จัดแสดงหน้าร้านที่อิงจากปกหนังสืออย่างมาก โดยเชื่อมั่นว่าด้วยความสำเร็จของ *คิทเชน* และกระแสนิยมภาพยนตร์ “ผีสามบาท” (2544) ในเวลานั้นคือตัวพยากรณ์ความสำเร็จของ รุ่ง ต่อไป (ลัดดาว์ลย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 ธันวาคม 2567)

3.2 ผู้ออกแบบหน้าปก

ผู้ออกแบบหน้าปก ริง คือปราบดา หยุ่น⁵ โดยปราบดาได้รับการชวนจากลัดดาวัลย์ให้เข้ามาร่วมงานออกแบบปกหนังสือตั้งแต่ผลงานชิ้นแรกคือ *ไดอารี่ของบริดเจ็ต โจนส์* จากนั้นก็ร่วมงานกับสำนักพิมพ์ IMAGE อย่างต่อเนื่อง โดยลัดดาวัลย์เล่าว่า “หนังสือมันเป็นจิตวิญญาณทั้งเล่ม ...เพราะฉะนั้นเราก็ต้องเลือกคนทำปก หนึ่งก็คือว่าเขาทันสมัย แล้วก็สอง เขาอ่านหนังสือหรืออยู่ในโลกของหนังสือที่เป็นงานร่วมสมัย สามก็คือว่าเขาต้องอ่านหนังสือ international ด้วย เพราะหนังสือของเราเป็นหนังสือแปล เราก็เลือกปราบดามา” ก่อนเข้าสู่กระบวนการออกแบบปก ลัดดาวัลย์ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของงานแก่ปราบดาคร่าวๆ ว่า “horror มันทำงานกับจินตนาการของคนดู หรือคนอ่านตรงที่ว่ามันอาจจะเกิดขึ้นจริงก็ได้ ความน่ากลัวคือ gap ระหว่างว่ามันจะจริงหรือไม่จริง เพราะฉะนั้นเราก็เลยใช้ภาพจริง (ภาพถ่าย: ผู้เขียน) ... เพราะว่าแผนการตลาดเราออกมาแล้วว่าเราจะชวนปกไว้ในวินโดว์ของร้าน พยายามให้คนเดินผ่านแล้วหันกลับมามอง “ใครวะ?”” (ลัดดาวัลย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 ธันวาคม 2567)

อีกด้านหนึ่งนั้น ปราบดาเล่าถึงหน้าปก ริง ไว้ว่า “ปกภาพถ่ายดูโดดเด่นและแปลกออกไปจากปกนวนิยายในช่วงนั้น” “อีกทั้งยังมีการลงทุนกับการทำปกมากกว่าสำนักพิมพ์อื่น เช่น ว่าจ้างนางแบบมาถ่ายปกโดยเฉพาะ” ประกอบกับประสบการณ์ส่วนตัวที่เคยชมภาพยนตร์ “ริงงู” ของนากาตะ ฮิเดโอะมาก่อน จึง “หาความใกล้เคียงเพื่อสื่อถึงทั้งวรรณกรรมและภาพยนตร์” เนื่องจาก “นวนิยายเรื่อง ริง เป็นที่รู้จักก่อนจะมาแปลพิมพ์ในไทย โดยเฉพาะในหมู่คนดูหนัง หลายคนรู้อยู่แล้วว่ามาจากญี่ปุ่น นางแบบจึงเลือกให้เข้ากับเรื่อง” (ปราบดา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2567)

ภาพที่ 3 ปก DVD ภาพยนตร์ “ริงงู”

(ที่มา: [https://en.wikipedia.org/wiki/Ring_\(film\)#/media/File:Ringu_\(1998\)_Japanese_theatrical_poster.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Ring_(film)#/media/File:Ringu_(1998)_Japanese_theatrical_poster.jpg))

การตัดสินใจใช้ภาพถ่ายเป็นภาพปกและความพยายามในการเชื่อมโยงภาพยนตร์ “ริงงู” เข้ากับหน้าปกหนังสือ จะเห็นได้จากอิทธิพลจากองค์ประกอบบางส่วนของปก DVD (ภาพที่ 3) เช่น ภาพดวงตากกลมโตผิดปกติของอิโนะ ริเอะ (伊野尾理枝) นักแสดงที่ได้รับบทเป็นชะตะโกะ มาทำในรูปแบบใหม่โดยใช้นางแบบคนไทย อย่างไรก็ตามเป็นที่ทราบกันดีว่าเนื้อเรื่อง “ริงงู” ในฉบับภาพยนตร์แตกต่างจากนวนิยาย กล่าวคือ ชะตะโกะในภาพยนตร์ถูกทำให้

⁵ ปราบดาเรียนจบทางด้านศิลปะจาก The Cooper Union for the Advancement of Art and Science หลังจากจบการศึกษาได้ทำงานเป็นกราฟฟิคดีไซน์เนอร์ในกรุงนิวยอร์ก จากนั้นได้เดินทางกลับมายังประเทศไทยเพื่อเกณฑ์ทหารก่อนที่จะเริ่มทำงานในวงการหนังสือไทยในช่วงปลายปี พ.ศ. 2542 ในวัย 26 ปี โดยเริ่มจากการเขียนเรื่องสั้นเรื่องแรก “คนนอนคม” ลงพิมพ์ที่ *แพรว สุดสัปดาห์* ต่อมาได้เป็นคอลัมน์สัปดาห์ละครั้งชื่อ “Homemovies” ของนิตยสาร *Nation Weekend* ในช่วงเวลานี้ปราบดามีผลงานรวมเล่มได้แก่ *รวมเรื่องสั้น เมืองมฤต* (2543) และชื่อของปราบดาได้กลายเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของนักอ่านและนักวิจารณ์จากเรื่องสั้น *ความน่าจะเป็น* (2543) ที่ได้ทำให้เขาได้รับรางวัลซีไรต์ปี พ.ศ.2545

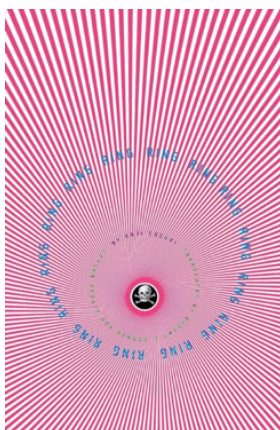
กลายเป็นผี ขณะที่ในนวนิยายนั้นชะตะโกะคือไวรัสชนิดหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ ผู้หญิงบนหน้าปกนวนิยายที่ถูกลดทอน ความเป็นผีและวางระยะห่างจากผู้อ่านมากกว่าปก DVD จึงดูเป็นคนปกติมากขึ้นแต่ยังรักษาสัญลักษณ์ ที่แสดงออกทางลูกตาขาวขนาดใหญ่ผิดธรรมชาติ

นอกเหนือจากภาพหญิงสาวแล้ว องค์ประกอบอื่นๆ บนหน้าปก เช่น วงรีสีแดง ปรากฏคำว่า “เป็นเพียงการ “ลือ” กับธงญี่ปุ่น โดยไม่ได้ต้องการสื่อถึงชาติญี่ปุ่นเป็นพิเศษ” โดยมองว่า “หลักการของผมคือการใช้สัญลักษณ์ บ่งบอกวัฒนธรรมของวรรณกรรมด้วยการประยุกต์ให้เป็นสมัยใหม่หรือร่วมสมัยในทางใดทางหนึ่ง” “แม้จะมีความเป็น ญี่ปุ่น แต่ก็ไม่ได้ขัดขนาดที่เป็นการตีหัวเข้าบ้านหรือฮาร์ดเซล แต่ผมคิดว่าการพยายามสื่อถึงวัฒนธรรมนั้นเป็นเรื่องสำคัญ เพียงแต่จะสื่ออย่างไรให้มีชั้นเชิงและไม่ดูเหมือนโฆษณาการท่องเที่ยว ให้มีความเป็นศิลปะที่น่าสนใจไปกว่านั้น เพราะ เราต้องการสื่อถึงเนื้อหา ไม่ใช่ชนชาติในเรื่อง” (ปรากฏ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2567)

จากการศึกษาบริบททางวัฒนธรรมและสถานการณ์ในการประกอบสร้างหน้าปกพบว่า ด้วยอุดมการณ์ของ ลิตดาวัลย์ที่มองว่า “หนังสือมันเป็นจิตวิญญาณทั้งเล่ม” สำนักพิมพ์ IMAGE จึงพิถีพิถันในการแสวงหาความแปลกใหม่ สู่ตลาดหนังสือไทยและนำเสนอหนังสือแบบองค์กรวมโดยให้ความสำคัญกับการออกแบบปกหนังสืออย่างยิ่ง โดยเฉพาะ ปก ริง ซึ่งเป็นหนังสือที่เปิดตลาดนวนิยายญี่ปุ่นร่วมสมัยอย่างเป็นทางการภายใต้แบรนด์ JBOOK การสรรค์สร้าง หน้าปก ริง จึงเกิดขึ้นอย่างพิถีพิถันโดยออกแบบให้แตกต่างออกไปจากปกรูปแบบเดิมของสำนักพิมพ์อย่างสิ้นเชิง ทั้งในแง่ของการลงทุนใช้ภาพถ่ายผู้หญิงเป็นภาพหน้าปกเชื่อมโยงจินตนาการและความจริงเพื่อให้เกิดความน่ากลัว เพื่อดึงดูดสายตาของผู้อ่านที่ผ่านไปมา ภาพผู้หญิงนี้ยังเชื่อมโยงความน่ากลัวของผีชะตะโกะในภาพยนตร์สำหรับผู้อ่าน ที่เคยชมภาพยนตร์เรื่องนี้มาก่อน นอกจากนี้ในแง่ของงานศิลปะ ปก ริง ยังสื่อสารกับผู้อ่านผ่านสัญลักษณ์ต่างๆ อย่าง มีชั้นเชิงและสอดแทรกสิ่งบ่งชี้ทางวัฒนธรรมบนปกที่ผู้ออกแบบพยายามนำเสนอไว้อย่างแนบเนียนอีกด้วย

4 นัยยะเชิงสังคมศาสตร์บนปก ริง

เพื่อวิเคราะห์นัยยะเชิงสังคมศาสตร์ที่ปรากฏบนหน้าปก ริง ในส่วนนี้จะสำรวจเปรียบเทียบปกฉบับแปลภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นฉบับที่แปลช่วงเวลาใกล้เคียงกับฉบับแปลภาษาไทย เพื่อให้เห็นวาทะองค์ประกอบบนปกเหล่านี้ ถูกนำมาใช้ในบริบททางวัฒนธรรมอย่างไร

ภาพที่ 4 ปกหนังสือ *Ring* ฉบับแปลภาษาอังกฤษ

(ที่มา: <https://www.penguinrandomhouse.com/books/175556/ring-by-koji-suzuki-translated-by-glynne-walley/>)

Ring ฉบับแปลภาษาอังกฤษโดย Robert B. Rohmer และ Glynne Walley ออกวางจำหน่ายในสหรัฐอเมริกาในเดือนเมษายน พ.ศ. 2547 โดยสำนักพิมพ์ Vertical สำนักพิมพ์ที่มุ่งนำเสนองานเขียนร่วมสมัยจากประเทศญี่ปุ่นสู่สากล ผู้ออกแบบปกคือ Chip Kidd นักออกแบบปกชื่อดัง Kidd มองว่าการนำเสนอผลงานเขียนของนักเขียนชาวญี่ปุ่นที่ยังไม่เป็นที่รู้จักดีของผู้อ่าน ผู้ออกแบบปกจำเป็นต้องพยายามอย่างหนักเพื่อให้ผู้อ่านสนใจหนังสือเล่มนี้ (Warham, P., 2013) ในกรณีของ *Ring* (ภาพที่ 4) Kidd ใช้เส้นนำสายตาสีแดงดึงดูดให้ผู้อ่านเพ่งความสนใจไปสู่สัญลักษณ์หัวกะโหลกไขว้อันสื่อถึงความตายหรือความอันตรายถึงตาย สัญลักษณ์นี้ถูกบรรจุอยู่ในวงกลมพื้นสีดำ ขอบขาวและล้อมด้วยขอบแดงหนาอีกชั้นเสมือนต้องการเน้นย้ำ นอกเหนือจากสัญลักษณ์หัวกะโหลกไขว้แล้ว ไม่มีองค์ประกอบหรือข้อความใดๆที่บ่งชี้ถึงประเภทของนวนิยายอีกเลย ข้อความต่างๆ ที่ควรจะต้องอยู่บนปก ทั้งชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้แปลล้วนถูกนำมาจัดเรียงให้เป็นภาพเส้นวงกลมล้อมหัวกะโหลกโดยใช้สีน้ำเงินและสีเขียววางซ้อนเหลื่อมกับสีแดงของเส้นนำสายตา ส่งผลให้ปกกลายเป็นภาพลวงตา (optical art) เมื่อผู้อ่านได้มองจะทำให้รู้สึกถึงความบิดเบี้ยวของเส้นและความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในภาพ นอกเหนือจากการใช้ภาพลวงตาดึงดูดสายตาของผู้อ่านแล้ว เส้นและวงกลมบนหน้าปกยังทำให้เกิดรูปทรงกระบอกที่มีมิติลึก เชื่อมโยงกับรูปทรงของบ่อน้ำอันเป็นสถานที่ที่ศพของชะตะโกะถูกทิ้งลงไป ลักษณะภาพมุมสูงเช่นนี้ได้สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับภาพเสมือนว่าผู้อ่านกำลังจ้องมองลงไปใบบ่อน้ำนี้

ข้อความที่นำเสนอชื่อเรื่อง *Ring* ถูกนำมาจัดวางในลักษณะวงกลมสอดคล้องกับความหมายชื่อเรื่องดังที่ได้อธิบายไปแล้วในข้างต้น เช่นเดียวกับข้อความชื่อผู้เขียนและผู้แปลที่ถูกวางในลักษณะวงกลมขนาดลดหลั่นลงมาส่งผลให้ชื่อของผู้เขียนและผู้แปลตัวเล็กและอ่านได้ยากกว่าชื่อเรื่อง สะท้อนให้เห็นว่าทั้งชื่อผู้เขียนและชื่อผู้แปลแทบไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกหนังสือเล่มนี้ของผู้อ่าน นอกจากนี้ สิ่งเดียวแสดงถึงความเป็นญี่ปุ่นบนปกคือชื่อผู้เขียนการออกแบบทั้งหมดสอดคล้องตาม Micah Burch ฝ่ายการตลาดของสำนักพิมพ์ฯที่เคยให้สัมภาษณ์ว่าสำนักพิมพ์ฯไม่ต้องการนำเสนอวัฒนธรรมญี่ปุ่นใดๆ นอกจากหนังสือญี่ปุ่นดีมีแนวคิดที่เป็นสากล (Hong, T., 2003) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการทำให้วรรณกรรมญี่ปุ่นเป็นสินค้าที่ปราศจากกลิ่นอายทางวัฒนธรรม (odorless product) เพื่อให้ผู้บริโภคต่างวัฒนธรรมสามารถเข้าถึงสินค้าได้ง่ายขึ้นเนื่องจากสินค้าทางวัฒนธรรมเหล่านี้จะลดความน่าสนใจในพื้นที่ต่างวัฒนธรรมที่ผู้คนในพื้นที่เหล่านั้นไม่สามารถเชื่อมโยงตัวตน ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ กับสินค้าทางวัฒนธรรมนั้นได้ (Iwabuchi, K., 2007, pp.24-29)

หากพิจารณาจุดรวมของสำนักพิมพ์ IMAGE และสำนักพิมพ์ Vertical แล้ว ทั้ง 2 สำนักพิมพ์ล้วนเห็นตรงกันว่าสำหรับหนังสือแปลของอีวีวัฒนธรรมหนึ่งที่ยังไม่เป็นที่รู้จักดีในอีวีวัฒนธรรมหนึ่งนั้น ปกหนังสือทำหน้าที่ดึงดูดผู้อ่านได้ดีที่สุด อย่างไรก็ตามความแตกต่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ ในขณะที่สำนักพิมพ์ Vertical ลดทอนสิ่งบ่งชี้ทางวัฒนธรรมญี่ปุ่นออกไปจนหมด สำนักพิมพ์ IMAGE ที่เดิมได้เคยเริ่มต้นจากปกที่เรียบง่ายและไร้กลิ่นอายทางวัฒนธรรม กลับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอปกใหม่ ทั้งการใช้ภาพถ่าย ทั้งการสอดแทรกสิ่งบ่งชี้ทางวัฒนธรรมบนปก ริง หนังสือแบรนด์ JBOOK เล่มแรกของสำนักพิมพ์ฯ เน้นอนว่าภาพและข้อความต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นอย่างซับซ้อนบนปกหนังสือโดยผู้กระทำที่เป็นสมาชิกในสังคมเช่นนี้ย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมและถ่ายทอดความคิดความเชื่อซึ่งเป็นผลผลิตทางสังคมนั้นไว้ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ

นับตั้งแต่ที่ภาพยนตร์การ์ตูน หนังสือการ์ตูน และละครโทรทัศน์ญี่ปุ่นได้แพร่เข้าสู่สังคมไทยตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 2520 กระแสวัฒนธรรมญี่ปุ่นก็ค่อยๆทวีความนิยม จนกระทั่งช่วงปลายทศวรรษ 2530 กระแสวัฒนธรรมประชานิยมญี่ปุ่น โดยเฉพาะในด้านดนตรี ทั้ง J-Rock และ J-Pop เริ่มปรากฏในสื่อไทยทั้งในรายการโทรทัศน์

รายการวิทยุ ตลอดจนนิตยสารวัยรุ่นต่างๆ แม้นวนิยายญี่ปุ่นร่วมสมัยเป็นกระแสนิยมใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ช่วงทศวรรษ 2540 และดูจะไม่เกี่ยวข้องกับกระแสวัฒนธรรมญี่ปุ่นเหล่านี้ก็ตาม แต่ก็ไมอาจปฏิเสธได้ว่ากลุ่มผู้อ่าน คนรุ่นใหม่ ตลอดจนผู้กระทำที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหน้าปกจะเติบโตโดยปราศจากรับรู้กระแสวัฒนธรรมประชานิยม ญี่ปุ่นเหล่านี้ไปได้ วงรีสีแดงที่ “ล้อ” กับธงชาติญี่ปุ่นและตัวอักษรภาษาญี่ปุ่นที่มักปรากฏในสื่อการ์ตูนหรือรายการโทรทัศน์ที่แพร่หลายในช่วงเวลานั้น เมื่อมาปรากฏบนหน้าปกหนังสือจึงเป็นสัญญาณที่ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจ ได้ทันทีว่าสัญญาณเหล่านี้กำลังบ่งบอกถึงวัฒนธรรมของประเทศใด

สิ่งบ่งชี้ทางวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่น่าสนใจที่ควรนำมาพิจารณาคือภาพถ่ายหญิงสาวเอเชีย บทบรรยายใบหน้า ของชะตะโกะเพียงแห่งเดียวในเรื่องที่ว่า “เข้าตาปรากฏดวงตาดำโตแจ่มใสกลับคืนมา สองรูตรงกลางมีเนื้ออกงอ กลายเป็นจุมพิตงอสวยได้รูป ผมยาวสลวยเปียกชุ่ม” (ซุสูกิ โคจิ, 2545, น.223) นั้น เป็นเพียงบทบรรยายกว้างๆ ว่า ชะตะโกะตาโต จมูกโด่ง ผมยาวเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วลักษณะเช่นนี้สามารถนำเสนอได้หลากหลายรูปแบบ สิ่งที่น่าสนใจก็คือ หากปกติต้องการนำเสนอใบหน้าชะตะโกะ บุคคลที่มีชีวิตในช่วงปี ค.ศ. 1960 ตามเนื้อเรื่องแล้ว ทั้ง การแต่งหน้าหรือทรงผมของนางแบบย่อมสามารถทำให้รู้สึกถึงตัวละครในยุคสมัยนั้นได้ชัดเจนกว่านี้ แต่การแต่งหน้า และทรงผมของนางแบบบนปก ริง นั้น กลับไม่ทำให้รู้สึกถึงยุคสมัยที่ชะตะโกะมีชีวิตอยู่ ยิ่งไปกว่านั้นการเลือกใช้ ทรงผมแสกกลางที่มีความยาวระดับเดียวกัน (ワンレングスのストレートヘア) ที่เพิ่งจะเริ่มปรากฏในช่วง ครึ่งหลังของทศวรรษ 1970 และแพร่หลายตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 นั้น (穂川・渡辺, 2011, p.47) ส่งผลให้ ผู้หญิงในภาพดูไม่ต่างจากดาราสาวหรือศิลปินญี่ปุ่นที่สามารถพบเห็นผ่านนิตยสาร รายการโทรทัศน์ และซีรีส์ญี่ปุ่นที่ ออกอากาศในประเทศไทยในช่วงเวลาเดียวกัน ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าภาพผู้หญิงบนหน้าปกนอกเหนือจะเกิดขึ้น จากเจตนาที่จะเชื่อมโยงระหว่างภาพยนตร์และหนังสือตามผู้ออกแบบได้อธิบายไปแล้ว ภาพหญิงสาวบนหน้าปก ยังสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของกระแสวัฒนธรรมญี่ปุ่นผ่านสื่อต่างๆ ในช่วงเวลานั้นที่ส่งผลต่อผู้ออกแบบในการตัดสินใจ คัดสรรและปรับใช้สิ่งบ่งชี้ทางวัฒนธรรมให้ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่ผู้บริโภคคุ้นชินในเวลานั้น นอกจากนี้ กลิ่นอายวัฒนธรรมญี่ปุ่นบนปกหนังสือยังมีบทบาทในการสนับสนุนอัตลักษณ์ของแบรนด์ JBOOK และช่วยดึงดูด ผู้ที่สนใจวัฒนธรรมญี่ปุ่นให้เข้ามาสนใจหนังสือเล่มนี้ได้อีกด้วย

5 บทสรุป

บทความฉบับนี้ได้นำเสนอแนวคิด Multimodal Critical Discourse Analysis (MCDA) ผสานกับแนวทาง การวิเคราะห์ตัวหมายของ Long Li, Xi Li และ Jun Miao (2019) ศึกษาความหมายบนหน้าปก ริง นวนิยายญี่ปุ่น ร่วมสมัยที่สร้างปรากฏการณ์ขายดีและได้กลายเป็นหนังสือที่เปิดตลาดนวนิยายญี่ปุ่นร่วมสมัยในประเทศไทย ในช่วงทศวรรษ 2540 โดยดำเนินการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอนดังนี้คือ 1) การวิเคราะห์จากตัวหมาย (the signifier) 2) การวิเคราะห์จากตัวหมายถึง (the signified) และ 3) การวิเคราะห์นัยยะระดับกว้างในเชิงสังคมศาสตร์

จากการวิเคราะห์จากตัวหมาย (the signifier) ประกอบกับการวิเคราะห์ความหมายที่สัมพันธ์กับ ประสบการณ์ของตนเองแล้วพบว่า องค์ประกอบต่างๆ บนปก ริง ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิดและสร้างปฏิสัมพันธ์ กับผู้อ่านผ่านการจัดวางองค์ประกอบภาพ การใช้สี การสื่อสารผ่านสายตาที่เน้นการสร้างอำนาจเชิงสัญลักษณ์ที่ เหนือผู้อ่าน ประกอบกับข้อความต่างๆ ที่โน้มน้าวใจผู้อ่านโดยเน้นย้ำถึงความสยดสยองของเนื้อเรื่อง ยอดจำหน่าย และความสำเร็จของวรรณกรรมเรื่องนี้ เมื่อศึกษาความหมายเชิงวัฒนธรรมจากคำบอกเล่าของบรรณาธิการและ ผู้ออกแบบปกพบว่า จากการศึกษาตลาดหนังสือไทยอย่างจริงจังจึงทำให้สำนักพิมพ์ฯ มุ่งแสวงหาความแปลกใหม่

สู่ตลาดหนังสือไทยและนำเสนอหนังสือแบบองค์รวมโดยให้ความสำคัญกับการออกแบบปกหนังสืออย่างยิ่ง โดยเฉพาะปก ริง ซึ่งเป็นหนังสือที่เปิดตลาดนวนิยายญี่ปุ่นร่วมสมัยอย่างเป็นทางการภายใต้แบรนด์ JBOOK บรรณาธิการจึงได้กำหนดรูปแบบของหน้าปกให้แตกต่างจากปกหนังสืออื่นๆในตลาดโดยการใช้ภาพถ่าย เทคนิคการพิมพ์ และลงทุนทำสื่อประชาสัมพันธ์หน้าร้านที่อิงจากปกหนังสือ ภาพถ่ายผู้หญิงบนหน้าปก ริง จึงถูกถ่ายทอดออกมาอย่างมีชั้นเชิงดึงดูดสายตาของผู้พบเห็น และในขณะเดียวกันก็สามารถเชื่อมโยงความน่ากลัวของผีชะตะโกะในภาพยนตร์สำหรับผู้อ่านที่เคยชมภาพยนตร์เรื่องนี้มาก่อนตามเจตนารมณ์ของผู้ออกแบบ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณานัยยะในเชิงสังคมศาสตร์แล้ว การประกอบสร้างหน้าปก ริง เมื่อเปรียบเทียบกับฉบับแปลภาษาอังกฤษจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในขณะที่ปก *Ring* ได้ลดทอนกลิ่นอายของวัฒนธรรมญี่ปุ่นออกจนหมด เช่นเดียวกับลักษณะของปกหนังสือของสำนักพิมพ์ IMAGE ในช่วงแรกที่เน้นความเรียบง่าย ปก ริง กลับแฝงด้วยองค์ประกอบที่บ่งชี้ถึงวัฒนธรรมญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจของผู้ออกแบบก็ตาม องค์ประกอบเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงกระแสนิยมของวัฒนธรรมญี่ปุ่นในสังคมไทยที่ส่งอิทธิพลต่อผู้ออกแบบชาวไทยในการหยิบยืมกลิ่นอายทางวัฒนธรรมญี่ปุ่นเหล่านี้มาปรับใช้จนถ่ายทอดอัตลักษณ์ใหม่ของแบรนด์สู่กลุ่มผู้อ่านชาวไทยที่ชื่นชอบหรือสนใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กองบรรณาธิการ Positioning. (2547). เปิดตัว “บลิส” สำนักพิมพ์ใหม่สำหรับผู้หญิง. สืบค้น 21 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://positioningmag.com/16989> “ความแรงที่ไม่ใช่คำสาปของ “ริง คำสาปมรณะ” (10 มิถุนายน 2545). *คมชัดลึก*, 12.
- ชูสุกิ โคจิ. (2545). *ริง คำสาปมรณะ* (น้ำทิพย์ เมธเศรษฐ, แปล). IMAGE.
- ทรงกลด บางยี่ขัน. (2565). เรื่องของเรื่อง: ลัดดาวัลย์ รัตนดิลกชัย แห่ง Talent 1 กับการทำหนังสือ ซีรีส์ โกอินเตอร์ และการบริหารสินทรัพย์ทางปัญญา. สืบค้น 21 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://readthecloud.co/laddawan-rattanalokchai/>
- ธารริน อุดยานนท์. (2564). *Blissful Reading: ย้อนเวลาหาหนังสือ 10 เล่มของ Bliss Publishing ที่สร้างปรากฏการณ์และบุกเบิกสิ่งใหม่ในวงการหนังสือไทย*. สืบค้น 21 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://readthecloud.co/bliss-publishing/>
- พันธวัฒน์ เศรษฐวิไล. (2556). ข้างหลังเล่ม : ลัดดาวัลย์ รัตนดิลกชัย จาก Bliss สู่อ Talent 1. *WRITER*, 1(12), 34.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔*. สืบค้น 21 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://dictionary.orst.go.th>
- Cover Girl. (2546). *Buzz Megateen*, 3(36), 43.
- GMM GRAMMY. (2566). *ประวัติบริษัท*. สืบค้น 21 พฤศจิกายน 2567, จาก https://grammy-th.listedcompany.com/company_background.html
- Suzuki Koji. (2546). Suzuki Koji ดำเนินคำสาปมรณะ [ปัญญา, ผู้สัมภาษณ์]. *แพรว*, 25(581), 197-205.
- Berg, L. (2022). Translating the Cover – A Comparative Study of the Covers of Arabic Novels and Their English Translations. *transLogos Translation Studies Journal*, 5 (2), 102-118. <https://doi.org/10.29228/transLogos.49>
- Carlström, M. P. (2021). Selling a Story: A Case Study of Five Book Covers for Victor Pelevin’s Generation “P”. *Imaginations: Journal of Cross-Cultural Image Studies*, 11(3), 101–122. <https://doi.org/10.17742/IMAGE.VT.11.3.5>
- Genette, G. (1997). *Paratexts: Thresholds of Interpretation*. Cambridge University Press.
- Hong, T. (2003). Read Different. Read Vertical. *The Bloomsbury Review*, 23(5), 20.
- Iwabuchi, K. (2002). *Recentering globalization: Popular culture and Japanese transnationalism*. Duke University Press.
- Johansson, I., & Smaragdi, M. (2021). Images of the North: An Analysis of Book Covers of Swedish Crime Fiction in Greek and Spanish Translation. *Impossibilia. Revista internacional de estudios literarios*, (21), 210-236. <https://doi.org/10.32112/2174.2464.2021.417>
- Kress, G., & Leeuwen, T.V. (2020). *Reading Images: The Grammar of Visual Design* (3rd ed.). Routledge.
- Li, L., Li, X., and Miao, J. (2019). A translated volume and its many covers – a multimodal analysis of the influence of ideology, *Social Semiotics*, 29(2), 261-278, <https://doi.org/10.1080/10350330.2018.1464248>

- Machin, D., & Van Leeuwen, T. (2016). Multimodality, politics and ideology. *Journal of Language and Politics*, 15(3), 243–258. <https://doi.org/10.1075/jlp.15.3.01mac>
- O'Sullivan, C. M. (2013). Multimodality as challenge and resource for translation. *JoSTrans: The Journal of Specialised Translation*, 20, 2-14. http://www.jostrans.org/issue20/art_osullivan.php
- Vilella, A. S. (2021). The Japanese Other in translated literature: paratexts in the translations of Kawabata and Mishima in Spain. *Hermēneus. Revista de traducción e interpretación*, 23, 421-452. <https://doi.org/10.24197/her.23.2021.421-452>
- Warham, P. (2013). Chip Kidd: How Japanese Pop Culture Inspired the World's Best-Known Book Designer. Retrieved 21 November 2024, from <https://www.nippon.com/en/views/b02904/>
- 穂川来初子・渡辺明日香 (2011). 「ストリートファッションにおけるヘアスタイルの変遷-1980年-2009年の30年間の調査・分析」『共立女子短期大学生活科学科紀要』 54, 43-52.

หน่วยงานผู้แต่ง: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Affiliation: Faculty of Humanities, Chiang Mai University

Corresponding email: thanabhorn.t@cmu.ac.th

Received: 2024/09/02

Revised: 2025/02/11

Accepted: 2025/02/11